

SÜMEGE ÉS VIDÉKE

Megjelenik minden vasárnap.

Szerkesztőség és kiadóhivatal : Sümege, Horvát Gábor könyvkereskedésében.	Előfizetési árak : Egész évre 8 K., félévre 4 K., negyedévre 2 K. — Egyes szám ára 20 fillér.	Hirdetések egység szerint. A nyílt lór sora 1 korona.
<p>A múzeum előtt.</p> <p>Lobogva ég a márciusi nap! Rajta, rohanjunk a lépcsőkre fel, Ahol a nemzet költő-óriása Talpra Magyar!-ját mennydörögte el. A Múzeumhoz! Én előre járok; Visz, ragad a lobogó indulat, Zúg a tömeg; mint tenger mormolását, Mint szél zúgását hallom hangjukat!</p> <p>Amott a lépcső! ott dörögte el A honriasztó zengő szózatot; Oh, látom őt is, homlokán a lángot, A büszke fényt, mely lsten csókja ott! Zengő szavában napba néző hősök Égmege dörögte zordon lelke él, Kárja kinyujtva, lobogó hajával Büszkén játszik a márciusi szél!</p> <p>Mi ez? Csalóka álom? Képzlet? Ő ott van, ott van! Egymaga csupán S a nép, a lelkes márciusi ifjak Mi vagyunk itten félszázad után. Ott áll fenséges, zordon némasággal A lépcsőkön, az oszlop alatt . . . A végtelenbe néz el, míg felette Lobogva ég a márciusi nap!</p> <p>Mi az? Miért nem zugja újra szét A honriasztó eskü szent szavát? Villámos lelke szertelobbanása Mért nem világít lelkeinkre át?</p>	<p>Fenséges multja hősi költeményét Mért nem hallja a késő nemzedék? Ő néma, szótlan. Míg az oszlopok közt Dagadva száll a márciusi lég!</p> <p>Csalóka álom, képzelet csupán! Ő eltűnt rég, ki tudja merre, hol? Ott szállt hajóra, hol a lét hulláma Az örök élet tengerébe foly . . . A Múzeumnak lépcsőjére többé Petőfi Sándor már sohase lép — S ha ott is állna, zordon némaságát Döbbenve látná a márciusi nép!</p> <p>Kinek beszélne? Más világ ez itt — S a lépcső, melyről hitét zúgta el, Uccaköve a honfi áltatásnak, Hol tettel egy szó bőszi birokra kel. Még jó, hogy álom újratamadása, Mert énekünk így büszkén égre csap És azt hisszük, hogy értünk gyúlt ki egy- Az a lobogó márciusi nap! [szer Pakots József.</p> <p>Tisztviselők szervezkedése.</p> <p>Ebben az országban ötvenkétezer állami tisztviselő, harminckétezer va- ti tisztviselő és harmincezer tanító van. Igy mondja egy most megjelent röpi-</p>	<p>rat és mi pusztá szavára elhiszük neki. A röpirat szerzője ezt a száztiz- ezer iskolázott embert tömöríteni akarja egy táborba: tisztviselőpartot akar szervezni.</p> <p>A terv megérdemli, hogy kicsit foglalkozzunk vele. Nem a röpiratért, a tervért sem, hanem a tisztviselőkért. Száztizezer intelligens, iskolázott em- ber, az ország közigazgatásának szerve, az ország vérkeringése ez a tábor. Nagyot, hatalmasat alkothat, ha egyet akar. De mi lehet az az egy, amelyet ez a száztizezer ember egységesen akarhat? Csak az, hogy ennek az or- szágnak adminisztrációja kifogástalan legyen, hogy ami a tisztviselői kartól telik, mindent megtegyenek az ország lakosságának érdekében. Ezt egysé- gesen akarhatják és kell is akarniok Magyarország tisztviselőinek. Konsta- tálni illik, hogy ez irányban a mai állapot nem is esik kitogás alá. A sokágú állami közigazgatás minden szerve, a nagy vasúti hálózat minden embere, mérnök, orvos, tanító, min- denki becsülettel végzi dolgát, min- denki becsülettel szolgálja a közt. Ez irányban tehát nincs szükség semmire, tömörülésre sem.</p> <p>Lehet azonban más valami, ami tömörülésre bírhatja az ország tisztvi- selőit: a saját érdekük, a saját exisz-</p>
<p>A Királyhágón.</p> <p>Az Akadémia által pályakoszorúzott költemény.</p> <p>A Királyhágó Felhőkbe vágó Üstöke még a nyárról beszél. Sárgul az erdő, Zizegve pergő Leveleket hajt alá a szél.</p> <p>Amerre lépek, Amerre nézek, Sziklás hegyormok, dús rengeteg, Csendjét a szellő S lágyan szökellő Kis patak árja rezgeti meg.</p> <p>Derékon tisztás: Zöld gyepes irtás, Pürge juhnyáj rajt játsza legel, Katrincás lányka, Gyöngye, soványka Éber szemekkel rája ügyel.</p> <p>Köszöntöm, kérdem. Szól, de nem értem. Félve húzódik nyája felé Mint a bocs ott fenn, Szűz rengetegben, Ha idegen nesz gerjed elé.</p> <p>A hegy tövében, Ott lenn a mélyben Renyhe sorokban kis házikók</p>	<p>Szalma földéll Küzdnek a széllel, Bennök viharzó lelkű lakók.</p> <p>Siralom völgye . . . Magyar a földje, Kis sötét föld a honi egen. Más a ruhájuk, Más a világuk S nyelvük, szokásuk oly idegen.</p> <p>Fatornyú templom Harangját hallom Csendülni át a kunyhók fölött. Szalma viskóba Lakik a pópa, Besüppedt hantú sirok között.</p> <p>Ma van vasárnap, Szavára várnak Kis templomában zord hivei S ahogy tüzelve Izzik a nyelve, Lángját a nép szomjazva nyeli.</p> <p>Ha e sötét had Tüzes szikrát kap, Lángba borítja agyát, szívét S vad haragjába Tul a rónára Szórja ki adáz gyűlöletét!</p> <p>De a közelből, Mintha a mennyből Szállna a hang: lágy gyermeki kar</p>	<p>Vig dala zendül S messze kicsendül: »Hazádnak légy oh hive, magyar!«</p> <p>Szomszédos házból, Az iskolából Árad az ének a soron át, Falakon áthat S mint égi jóslat Némítja el a pópa szavát:</p> <p>Hogy lesz idő majd, Hogy levelet hajt Egykor e téren a honszeretet, Cseng a magyar szó, Büvösen hangzó, Elvakult ősök hantja felett.</p> <p>Lesz idő egyszer, Hogy gyökeret ver Sok vész nyomán a testvériség S hol vihar dult, ott Együtt kivivott Szabadságunk szent őrtüze ég!</p> <p>. . . Mintha közelgő Büszke jövődő Ebből a dalból szállna felém! Járva merengőn Avaros erdőn Erdélyi bércek büvös ölén . . .</p> <p style="text-align: right;">Balla Miklós.</p>

tenciájuk. Ez esetben a tömörülés hadi felvonulást jelentene, természetesen az ellenség ellen. Nézzünk körül, nézzünk körül a tisztviselői kar ebben az országban, ez ország közel húszmilliónyi lakosságán, akad-e itt egy ember is, aki szívből ne kívánja, hogy amikor tisztviselő, vasutas, orvos, tanító és mindenki leróttja a maga napi robotját, gondoktól menten, megelégedetten vonulhasson hajlékába, boldog családi körébe. Mindenki kívánja ezt minden tisztviselőnek, — ami természetes is — hiszen mindnyájan tisztában vagyunk vele, hogy a tisztviselő miérettünk dolgozik, existenciájának alakulása a mi sorsunkra is nagyban kihat.

Igy hát nincs ellenség, nincs ki ellen hadba vonulni. A tisztviselőnek helyzete, tudjuk, nem fenéki tejtől, de amint sok jogos panasz máris meghallgatásra és orvoslásra lelt, fokozatosan és nem is lassú tempóban sor kerül minden, ami még e téren tenni-való akad.

Mit jelentsen hát az: tisztviselő tömörülése? Mit akarjon az a tábor egységesen? A röpirat azt mondja, hogy politikai párt legyen, nyilván azt akarja hát mondani, hogy politikai célja valamennyi tisztviselőnek egy legyen. S tán e cél szolgáltatásába igyekeznek parlamenti képviselőket is teremteni s mit tudom én, még mi várna erre a táborra: a tisztviselőpártra. Egységes politikai cél? Már megmondották, hogy a tisztviselő egységes célja szolgálni a hazát, hasznára lenni a haza polgárságának. Ha ezt a politikai célnak nevezzük, úgy jó, megvan az egységes politikai cél. De hogy ezt a célt, amint mindenki más-más hatáskörrel szolgálja, az csak természetes. És természetes az is, hogy e szolgálat mikéntjére a jelenben fennálló törvények lehetnek csak

irányadók a jövő alakulásának előkészítésében, pedig éppen a köztisztviselőket lehet a legnehezebben, legkevésbé egy kaptafára húzni. Száztíz-ezer iskolázott, intelligens, gondolkodó embertől ki várhatja, ki teheti fel, hogy egyformán gondolkodnak? Mit jelenthet hát ez a szó: tisztviselőpárt.

A magyar tisztviselői karnak van egy hatalmas pártja, mely sohasem pártol el tőle: a magyar polgárság. Hiszük, hogy a tisztviselői kar eléggé befolyásosnak is tartja ezt a pártot és külön politikai tömörülésre nem gondol.

Munkát mindenkinek!

A társadalom kérlelhetetlen szigorral üldözi mindazon vétségeket, melyek a magántudajdon szentsége ellen irányulnak.

A szigorú megtorlás elméletileg valóban helyes, sőt talán a gyakorlati szempontból is nélkülözhetetlen: de hogy az adott viszonyok között jogos-e: azt már egész sereg szociológus vitatja.

Az újabb szociológusok, társadalmi tudósok majdnem kivétel nélkül megegyeznek abban, hogy a társadalom, mely polgárainak vállaira ezerféle kötelezettséget rak, mely polgáraitól tiszta erkölcsöt, fedhetlen jellemet, szeplőtlen becsületet követel: ennek ellenében legalább is annyival tartozik, hogy a társadalom minden egyes polgára tisztességes, tehetségének és egyéniségének megfelelő kereseti forráshoz jusson. Mert magasabb erkölcsi szempontból nézve: abban a pillanatban, mikor a társadalom valamely tagja a legnagyobb igyekezete mellett sem képes munkához, keresethez jutni: arra a polgárra nézve ugyancsak abban a pillanatban a társadalmi korlátok egy része önként feloldódik.

Ezer és ezer esetben bizonyosodott már, hogy a bünt csaknem minden alkalommal a nélkülözés és nyomor idézi elő. Az elmut

esztendőben például, a rossz gazdasági helyzet miatt majdnem megkétszereződött azok száma, akiket idegen vagyon elutalajdonításának vétsége miatt itéltek el.

Világos tehát, hogy jobb gazdasági esztendőben, tiszteletesebb megélhetési viszonyok esetén: a bűnös útra tévedetteknek legalább két harmadrésze becsületes ember maradna volna. Mindemellett természetesen épp oly kérlelhetetlenül elítélték ezeket is, mintha megrögzött gonoszlevélők lettek volna.

A bünt természetesen büntetni kell. De a modern társadalomnak ennél sokkal nagyobb a feladata. A bünt meg kell előzni.

Munkát és megélhetést kell biztosítani a társadalom minden egyes tagjának és akkor a bűnesetek 90 százaléka azonnal önmagától meg fog szűnni. Az a tíz százalék azonban, mely a biztos megélhetés mellett is a bűn útjára téved: az legalább jogosan és a magasabb erkölcsű világrend megsértése nélkül fogja elvenni büntetését.

Más szóval: ha a társadalom minden egyes tagjának a megélhetése minden kétséget kizáróan biztosítva van és a megélhetés lehetősége egyedül az egyén munkakedvén múlik: ez az intézmény egyuttal csalhatatlan próbaköve lehetne a becsületességnek. A társadalom ebben az esetben joggal állíthatná fel ezt a tételt: »A munka lehetősége mindenki számára biztosítva van, aki tehát mégis büntetést követ el, az kétségtelenül megérdemli a büntetést.

Amíg azonban a társadalom minden egyes tagjának a megélhetése nincs biztosítva, amíg a bünt a nyomor és a nélkülözés szüli: addig ugyan elítélhetik a nyomorgó bűnösöket, de ezeknek az ítéleteknek sem erkölcsi, sem etikai hatásuk nincs. S a bűnesetek mind jobban szaporodni fognak.

A jelszó: Munkát mindenkinek! már megszületett. Vajha mielőbb megünnepelehetnénk azt az ünnepet is, amikor ez a jelszó áldásos valósággá válik.

Petőfi apróságok.

I.

A komédia vége.

Aszódi diák korában fülig szerelmes volt Petőfi Borcsába, az akkor Aszódon időzőtt szintársulat egyik fiatal színésznőjébe, annyira, hogy miatta színészsé akart lenni s a társasággal menni. Az igazgató azonban csak úgy volt hajlandó társulatába fogadni, ha előmutatja iskolai bizonyítványát.

Elment tehát tanárához, Korenhez, a bizonyítványát kérte, mert mint mondá, nem akar tovább ott maradni és tanulni, hanem színész akar lenni.

— Majd adok én neked, — felelte Koren — színészetet! — s olyas valami után nézett, amivel a nadrágokat szokta volt porolni; de amíg ez előkerült, Petőfinek már csak hűlt helyét találta.

Petőfi azonban tudta, hogy ami halad, el nem marad s ez oknál fogva kerülte az iskolát.

Koren azonnal irt az apának s arra kérte, siessen Aszódra, mert fia ros-z uton van s attól lehet tartani, hogy ha a színészek elmennek, Sándor is utánuk oldja a kereket.

Az apa Koren levelére el is utazott Aszódra. Mikor Sándor meglátta, elébe sietett és meg akarta csókolni a kezét; de ő visszarántotta mind a két kezét s így szólt:

— Előbb megkérdem Koren úrtól, hogy jól viseled-e magadat — s intett neki, hogy kövesse.

Petőfi lehorgasztott fővel haladt mellette, azon gondolkodva: nem volna-e jó odább állani. De mivel atyja szemmel tartotta, felhagyott ezzel a szándékával és követte őt Korenhez.

Koren a történeteket híven elmondta az apának, aki mogorván hallgatta végig kedves Sándor fiának viselt dolgait. A fiú lakására visszatérve, az apa észrevétlenül becsukta az ajtót, azután szótlanul felnyitá utitáskáját s olyasfélét vett ki belőle, amivel a marhákat szokták terelni s kegyetlenül elverte fián a port, közbe-közbe felkiáltva:

— Hát kell-e Borcsa? Kellenek-e a komédiások?

Ilyeténképpen megpuhítva Sándor mindent megígért apjának, amit csak óhajtott s ezzel vége is szakadt Borcsával s az aszódi színészekkel folytatott komédiának.

(Székely S. följegyzése.)

II.

Koren megnyilatkozott önért.

A pápai főiskolában egyik szombat délután több diákot megidéztek kávéházi mulatásért. Az idézések végén ott állt: »13-ik úgy. Petrovics Sándor.«

A megidézett diákok ilyenkor a kapu alatt levő széles termésköveken ácsorogtak, amíg rájuk került a sor. Télen volt s kegyetlen hideg. Ott volt Petrovics Sándor is, egy vörös galléros kopott köpenyben, amelynek jobb szárnyát bal vállára vetette s didergett

a többiekkel együtt. Csizmájának sarka annyira ferde volt, hogy nem is a talpán járt, hanem az oldalán.

Egyik kisebb diák, akinek neve szintén ott volt a fekete táblán, megszólította:

— Petrovics úr, hogyan történhetett az, hogy bakancsa nem oldalvást, hanem fent a fejének kellő közepén lyukadt ki?

Mire így felelt Petrovics:

— No lássa csak! Még a csizmám is azt mutatja, hogy én nem vagyok olyan ember, mint a többi!

III.

A molnármester következtetése.

Általános, bevett szokás volt hajdanta, hogy a színészi osztály pályájukat változtatott református tanulókból telt ki. Még most is nagy többségben van e felekezet a művészet ez ágában képviselve. Legkevesebb pedig közöttük az evangélikus.

Egyszer Petőfi vándorszínész korában valamelyik alföldi kis városban kereszttől utazván, megismerkedett egy becsületes molnármesterrel, aki nagyon jó volt hozzá. Az első szónál bizalmasan megveregette Petőfi vállát, mondván:

— Hát maga színész? No, annak örülök, mert — én is kálvinista vagyok.

(Jókai: Tarka Élet.)

Forgács.

Még a tavasz végén, nyár elején összeköti a vasúti sínpar Tapolcát Budapesttel. Szerencsés Tapolca! Egyszerre a modern élet hatalmas erője, a vasút, köti össze az ország szívével — egyenes vonalban. Mekkora közgazdasági előny ez Tapolcának, nem tartozik ide. De az már szorosan ránk tartozik, hogy mi sümegiek legalább olyan menetrendet kapjunk, hogy megfeleljen a mi érdekeinknek. A balatonvidéki vasút menetrendjét lapunk más helyén közöljük. Itt figyelmeztetjük az illető köröket, érdeklődjenek már most ama menetrend iránt, győződjenek meg: becéllik-e a mi menetrendünkbe. Meit könnyebb most elejét venni a hátrányos menetrendnek, mint később azt megfelelően kiigazítani.

Bárd.

MEGHÍVÓ.

A sümegvidéki gazdakör évi rendes közgyűlését *Sümegen* a Kaszinó nagytermében folyó évi *március 18-án* d. e. 9 órakor tartja, erre a kör t. tagjait tisztelettel meghívjuk.

Tárgyak:

1. Elnöki megnyitó.
2. A múlt közgyűlés jegyzőkönyvének felolvasása és hitelesítése.
3. A tükör jelentése.
4. A számadások előterjesztése.
5. Az 1909. évi költségvetés előterjesztése.
6. Az 1909. évi munkaprogramm.
7. A gépek használásának szabályzata.
8. Az állatbiztosítás. Ismerteti *Szűcs* Zsigmond úr.
9. Indítványok.

Sümegen, 1909 március 10.

Éles Károly
titkár.Pintér Lajos
alelnök.

H I R K .

— **Kinevezés.** A belügyminiszter *Glaser* Sándor tapolcai gyógyszerészt az országos közegészségügyi tanács rendkívüli tagjává nevezte ki.

— **Előléptetés.** A király *Medgyesi* Lajos zalaegerszegi főgimnáziumi tanárt a VII. fiz. osztályba sorozott középiskolai igazgatóvá nevezte ki.

— **Az első nő-anyakönyvvezető Zalavármegyében.** A belügyminiszter *Udvarnoky* Éva férj. *Kulcsár* Miklósnét a reszneki anyakönyvi kerületbe teljes hatáskörrel anyakönyvvezető-helyettesé nevezte ki.

— **Osztálymérnökség.** Tapolca osztálymérnökséget kap. A tárgyalások a város és az államasutak között sikerre vezettek.

— **Félláru vasúti jegy.** Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter elhatározta, hogy a rendezett tanácsú városok közigazgatási teendőit teljesítő tisztviselői, nekülönben a községi és körjegyzők részére saját személyükre vonatkozóan a félláru jegykedvezményt megadja.

— **Munkaszünet.** Az állami tisztviselők már több értekezletet tartottak a vasárnapi munkaszünet érdekében. Az értekezlet alapján az illetékes miniszteriumok foglalkoztak a kérdéssel s ennek eredményeképpen már a közel jövőben az állambiztosításban is elrendelik a teljes vasár és ünnepnap hivatalt munkaszüneteket.

— **A gyermeknap.** Az Országos gyermekvédő Liga gyermeknapja április 1-én és 2-án lesz. Ezt a humánus egyesületet a közönség legmelegebb pártfogásába ajánljuk.

— **Zala selyemtenyésztése 1908-ban.** Zala vármegyében 1908-ban 424 család vállalt selyempetét. Ezek közül 397 család 6685 kilogramm gubót termelt és 13806 koronát keresett. Egy tenyésztőnek átlagos keresete 34 koronát tett ki. Legtöbb keresete

Kovács Lajos pölöskei lakosnak volt, ki 164 koronát kapott a gubóért. A sümegi járásban 7 községben közterületeken és közutak mellett volt: lomboszedésre alkalmas szederfa 308, lomboszedésre nem alkalmas szederfa 1924. A selyemtenyésztők 230 darab lomboszedésre alkalmas szederfát használtak. Egy tenyésztőre átlag 12 darab szederfa jutott. Tényleg: 19 család vállalt selyempetét; 268 kilogramm gubót termelt és 530 koronát keresett. Egy tenyésztőnek átlagos keresete 27 koronát tett ki. *Gyömör* községben 3 család vállalt selyempetét; 54 kg gubót termelt és 116 koronát keresett. Egy tenyésztőnek átlagos keresete 38 koronát tett ki. Legtöbb keresete *Domonkos* Károly tenyésztőnek volt, aki 52 koronát kapott a gubóért. *Mihályfa* községben *Rindes* Mojsze Ignác 17 kg gubót termelt és 36 koronát keresett. *Sárosd* községben *Bodó* Bálint 11 kg. gubót termelt s 23 koronát keresett. *Sümeg* községben közterületeken és közutak mellett volt lomboszedésre alkalmas szederfa 101, lomboszedésre nem alkalmas szederfa 615. A selyemtenyésztők 78 darab lomboszedésre alkalmas szederfát használtak. Egy tenyésztőre átlag 7 darab szederfa jutott. 10 család vállalt selyempetét; 162 kg gubót termelt és 310 koronát keresett. Az átlagos kereset 31 korona volt. Legtöbb keresete *Mart* Lajos tenyésztőnek volt, aki 47 koronát kapott a gubóért. A selyemtenyésztés megkezdése óta 3623 koronát kerestek Sümegen. Szederfatenyésztés: 1908-ban a községnek és a községben lakó magánfeleknek 2000 darab 2-3 éves szederfacsemetét, mostanáig 2325 darab kiültetésre alkalmas szederfát és 34.600 darab 2-3 éves szederfacsemetét osztottak ki. A faiskolának állapota a járási faiskolafelügyelő szerinti gonjózott, a talaj sovány. Uccákon és köztereken még 12.000 darab szederfa helyezhető el. A selyemtenyésztés sikeres továbbfejlesztése érdekében kéri az ellátásbiztosítást, hogy területeket kizárólag szederfával fásítsa be.

— **A brillans ékszer.** Hónapokig közcsodálat tárgya volt az a gyönyörű colliere, melyet *Lőw* Sándor budapesti ékszerész (József-körút 81 szám) *József* főherceg kamarai szállítója készített s szállított a *Petőfi* Háznak. Produktumai magyar ipartermékek, kiváló izléses kivitelüknek fogva nevezetesek. A kamarai szállító címet is ezért kapta.

— **Színház.** *Füredi* színtársulata március 7-én fejezte be egy hónapra terjedt szereplését Sümegen. Hatodikán, a múlt szombaton *Gül baba* előadásán szépszájú közönség jelent meg s meleg ovációba részesítette *Füredit*, aki 30-ik színészi jubileumát ünnepelte. Másnap *Császár* Andornak, a társulat egyik tagjának darabját, *Az újpesti bankrablót* adták. Bár az oldalszékek és az első sor hézagosa volt, igen nagy közönséget csábított ez a rablóhistoria. A darab tákolmány. Alig egyéb, mint a napilapok tudósításai jelenetekre szabdalva. Szinte hű köpiája a rosszul sikerült rablás leírásának. Az ilyen historia amugy sem színpadra való. Kár volt, hogy színterhozták. — hét folyamán *Csabrendekre* rándult át a társaság. Előadták *Tatárjárást*, az *Órdögöt* és a *Varázskeringőt* zsufoit, a *Gül babát* gyérház előtt. Pénteken nem volt előadás, tegnap pedig a *Drótos tót* került színre. Tőlünk a társulat Csáktornyára megy.

— **Az állatbiztosításról.** A sümegvidéki gazdakör mozgalmat indított, hogy területén az állatbiztosítást szervezze. Az e célból kiküldött bizottság *Hayden* Sándor elnökletével folyó hó 11-én Sümegen értekezletet tartott, ezen *Szűcs* Zsigmond előadó javaslatai alapján élénk eszmecsere útján megállapította az alapszabályok alapelveit s megbízta *Szűcs* Zsigmondot, hogy az alapszabályokat dolgozza ki. Az alapszabálytervezet már a jövő csütörtökön tartandó közgyűlés elé kerül. Ugyanez az értekezlet megállapította a gépek használatának szabályzatát is.

— **Pályázatok iparosoknak.** A kereskedelmi miniszter többrendbeli pályázatot hirdet: 1) *Mária* Valéria kir. fenség születésének emlekeztére *Voigtländer* Frigyes ál-

tal alapított két egyenkint 1082—1082 K-ás ösztöndíjra pályázhat szegénysorsú, érdemes, szakmájában kiváló és józan életű kezdő, fiatal, magyar honos iparosmester vagy idősebb segéd. 2) A *Goldberger* Erzsébet által alapított 7 egyenkint 300—300 koronás és egy 268 koronás segélydíjra pályázhat fiatalon elhunyt józanéletű iparosmester szegénysorsú özvegye vagy 18 évet be nem töltött szegénysorsú árvája. Mind a két pályázat határideje április 15-ike. 3) A kereskedelmi miniszter a külföldi ipari viszonyainak tanulmányozására mindegyik iparkamara területére egy-egy 600 koronás ösztöndíjat engedélyezett. A pályázat határideje április 30-ika. E pályázatokról bővebb felvilágosítást nyújt *Horváth* József, a helybeli ipartestület jegyzője.

— **Panasz.** Fölkértek bennünket e panasz közlésére: *Nyírádon* és *Csabrendeken* az állatállományban az antrax szörványosan föllépett. A tulajdonosok eltilkolták az eseteket s az állati bőrt eladják. Ennek tulajdonítható, hogy az állatok megfejtői és a bőrök megvevői között is az antrax előfordult. Felhívjuk a hatóság figyelmét és kértünk kellő ellenőrzést.

— **A balaton vasút menetrendje.** A balatonvidéki vasutat május 1-ig be kell fejeznie a vállalkozónak. Bár a vállalkozó vállig erősíti, hogy a mondott időre elkészül a munkálatokkal, ez alig hihető. A minisztérium azonban számít a vasút elkészültére, azért már megállapította a vasút menetrendjét. E szerint Tapolcáról indulna reggel fél 5 órakor egy személy, reggel 6 órakor egy gyorsvonat s délután 2 órakor ismét egy személyvonat. Budapestről indulna Tapolcára reggel fél 5 órakor, délután 2 órakor s este fél 8-kor.

— **A zalaapáti vásárok.** A miniszter megengedte, hogy Zalaapáti községben a folyó évi március 21-re eső országos vásár március 22-én és az október 31-re eső országos vásár október 29-én tartassék meg kivételesen.

— **Óriási megtakarítás.** A tapolcai városi irnoknak havi 60 koronát fizetnek. A képviselőtestületi tagok része ezt a fizetést 10 koronával fel akarta emelni. A böles többség leszavazta az indítványt s ezzel igazán óriási megtakarítást biztosított a város javára.

— **Selyemtenyésztők figyelmébe.** A selyemhernyó tenyésztőknek, vagy tenyésztéssel foglalkozni óhajtó, érdeklődőknek a szekszárdi selyemtenyésztési felügyelőség tudomására hozza, hogy teljesen ingyen bocsát rendelkezésükre selyempeteket, illetve hernyókat. A tenyésztők ezzel szemben kötelezik magukat, hogy a gubókat a felügyelőséghez, vagy azoknak egyes községekben megbízott egyéneihez beszállítják. A gubók a következő árban fogadtatnak el: I. osztályu gubó 230 fill. II. osztályu 166 fill. a III. osztályu pedig 20 fillérért.

— **Külföldre való utazások.** A soproni határrendőrségtől a következők értesítést vettük: Azoknak, kik külföldre tartó bizonytalan időre munka keresés céljából utaznak, az 1903 évi IV. t.-c. 1 és 3 §-a szerint az útlevele kiállítására jogosított hatóságtól útlevelet kell kérniök, mert a távozás csak ebben az esetben engedhető meg. Így tehát az ilyen utasok saját jól felfogott érdeklükben cselekszenek, mikor a törvény rendelkezéseit betartják, mert ellenkező esetben a határrendőrség köteles őket visszautasítani. A közönség széles rétegeiben az a felfogás terjedt el, hogy útlevele csak Amerikába és a Balkán államokba való utazásra van szükség, holott aki bizonytalan tartós időre munkakeresés céljából utazik külföldre — akár Ausztriába is — a törvény világos rendelkezései értelmében útlevelel kell birnia.

— **Megnehezítik az útlevele kiadást.** A honvédelmi miniszter a hadkötelesek részére kiállítandó útlevelek megszigorítása céljából elrendelte, hogy a nem tényleges állományú legénység részére külföldre szóló útlevele kiadása előtt a közigazgatási hatóságok kötelesek előbb a hadkiegészítő parancs-

nokság véleményét kikérni és külföldi útlevelel csak akkor állítható ki, ha a parancsnokság kijelenti, hogy ennek kiadása ellen védkötelezettség szempontjából akadály nem forog fenn.

Sorozás a sümegi járásban. A folyó évben az 1888, 1887 és 1886 ik évben született katonakötelesek kerülnek sor alá a következő rendben: Május 3-án a csabrendeki és káptalanfai, 4-én a gógánfai, ukki és kispöbdi, 5-én a mihályfai, galsai és nyirádi, 6-án a sümegi és bazsi jegyzőségek, 7-én az elmaradt és a vidéki járásbeli hadkötelesek. A sorozó bizottság naponként reggel 7 órakor kezdi meg működését. A sorozás a Kisfaludy kaszinó nagytermében lesz.

A mezőgazdák érdekeit fogja, hogy az utóbbi két évben az impregnált répamag körül keletkezett vita és a szakajtóban fejlődött tollharc jelenleg mily fordulatot vett. Határozottan annak a pártnak győzelmével végződött, mely az impregnált répamag mellett foglalt állást. Ugyanis mint értesülünk, a répamag termelés hazájában Quedlinburgban (Észak-Németország) gazdák és kereskedők kívánságára »Répamag Impregnáló Vállalat« létesült Waegener és Társa cég alatt, ahol bizonyos illeték ellenében úgy gazdák, mint kereskedők impregnáltatják répamagjaikat. Ezen a mezőgazdaságra fontos vállalat hónapok óta van üzemben és mint haljok, rendkívül igénybe van véve. Így tehát a gyakorlat ismét rácafolta a szürke teoriára, és az a tudomány, mely az impregnálás ellen agítált, csődöt mondott. Hogyan is mondta boldogult Pulszky: »A kutya ugat, a karaván halad.«

A sztrájk — elbocsájtási ok. Jogos ok a szolgálatból felemondás nélkül való elbocsájtásra, ha az alkalmazott sztrájkba lép és ezáltal a szolgálatból 24 órán túl igazolatlanul elmarad. A munkást csak az mentesíti, ha szolgálatának abban hagyására a sztrájkban részvett munkástársai kényszerítették, ha tehát szolgálatának abban hagyása nem az ő szabadakaratú elhatározására vezethető vissza.

Visszavétel állati tápszerekkel és gyógyszerekkel. A földmívelésügyi miniszter szigorú rendeletben hívta föl Zalavármegye alispánjának figyelmét arra, hogy a miniszterileg nem engedélyezett, tiltott módon előállított és forgalomba hozott állati tápszereket és gyógyszereket minden esetben kobozzák el és úgy azoknak készítői, mint forgalombahozói ellen a legszigorúbb büntető eljárást tegyék folyamatba. A miniszter ennek a szigorú rendeletnek a kibocsátására az a körülmény indította, hogy e tiltott állati tápszerekkel és gyógyszerekkel, amelyek fölülte veszedelmese az állatok egészségére, a fővárosban és a vidéken működő német üzlet ügyszólván az egész országot elárasztotta már.

A halandóság statisztikája. Magyarországon 1906-ban született 646 ezer gyermek, ebből 634 ezer élve, 12000 holtan jött a világra. Ebből a 634 ezerből 7500 meghalt egy napos korában, 29 ezer egy héten belül, 35 ezer egy hónapon, több mint 130000 egy éven belül. Öt éven belül 231 ezer, hét éven belül pedig 242 ezer gyermek halt el. A halottak fele, 50-18 százalék a 10-ik életévét be nem töltött gyermekek közül került ki. Az egy éven aluli gyermekhalandóság tekintetében rögtön Oroszország után következünk. Száz közül egy éven aluli gyermekhalál Oroszországban 27, Magyarországon 24. Ezután következnek a többi országok.

A régi spártaiak, mint antialkoholisták. A régi spártaiak egy igen praktikus módját ismerték és gyakorolták az anti-alkoholista mozgalomnak. Mint Plutarchos különféle műveiben is a »Lykurgos« és »Demetrius«-ban közli, a régi spártaiak nemzeti ünnepeiken és különböző összejöveteleiken leittatták rabszolgáikat, mint mondani szokták: a sárga földig. Mikor aztán »készen« voltak, bevonszolták őket az étkező ternekbe, hogy a fiatal emberek előtt kézzelfoghatólag bemutatassák, minő ocsmány és utálatos a rézger ember.

Sertésvész. Sümegen a sertésvész szörványosan föllépett. A hatóság a zárlatot elrendelte. A vásárokról a sertések fölhajtása tilos.

Elvéte még találkozunk azzal az ósdi félfogással, hogy a gyógyszernek, hogy határos legyen, okvetlenül nagyon rossz ízűnek kell lennie. Ma más nézet uralkodik már és így például a »Scott-féle Emulsió« oly csukamájolaj összetételű, mely kellemes ízű, könnyen emészthető és a gyermekeknek, a gyenge embereknek valóságos áldás. A Scott-féle Emulsió minden gyógyszertárban kapható.

Gyilkos boszú. A napokban egyik reggel Tóth István szőlőpásztor széttroncsolt fejével, összevagdalt vállakkal meggyilkolta találták a szentpéteruri Meleghegyen. A gyilkosság elkövetéséről senkinek sem volt tudomása. Mindössze csak annyi volt a helyszínen megállapítható, hogy a meggyilkolt lábnyomain kívül még csak egy embernek a lábnyomai látszóttak. A pacsai csendőrsre nehezedett a feladat, hogy a homályos ügyben világosságot teremtsen. A csendőrs derekasan el is végezte munkáját. Kinyomozták, kikkel szokott a meggyilkolt érintkezni. Ezeknek a kihallgatása után megállapította, hogy fél hegypásztor társától, Domina Józseftől. Ez alapon a csendőrség letartóztatta Domina Józsefet. Az esetet táviratilag jelentették a nagykanizsai ügyészségnek. Domina beismerő vallomást tett. Azt mondja, régi harag miatt boszúból ölte meg Tóth Istvánt. A gyilkos már a nagykanizsai ügyészség fogházában van.

A női szépség algebrai formulája. Egy olasz folyóirat szerint csak az a nő nevezhető szépnek, akinek a testméretei eleget tesznek a következő algebrai képletnek:

$$\frac{N \times Mb}{240} = Ts.$$

Ez kissé tudományosnak látszik, de nagyon egyszerű. Az értelme az, hogy nagyság (N) szorozva mellbőséggel (Mb), osztva 240-nel, egyenlőnek kell lenni a testsúllyal (Ts). A nagyság és a mellbőség centiméterekben fejezendő ki, a testsúly kilogrammokban. A formulát Vierordt esztétikus állította föl. Ha egy nő például 167 centiméter, magas, mellbősége pedig 87 centiméter, úgy minden egyéb szépsége mellett igazán szépnek csak akkor mondható, ha testsúlya

$$\frac{167 \times 87}{240} = 60.50 \text{ kilogramm.}$$

Ha testsúlya ettől csak egy fél kilóval is eltér, úgy a laikus férfiszem ugyan még mindig szépnek fogja tartani, de az esztétikus és beavatott tisztában lesz azzal, hogy ez már nem az igazi szépség. És ez így van jól. Mert nagyon kevés az esztétikus és még kevesebb a beavatott.

Felelős szerkesztő: **Éles Károly.**
Laptulajdonos és kiadó **Horvát: Gábor.**

Gyengeséget

még ha betegség után való szervi betegség is, könnyen lehet győzni, valamint az egészséget és az erőt gyorsan s biztosan helyre lehet állítani SCOTT-féle Emulsió által.

Kényes iny és gyomor

amely nem bírja el a közönséges csukamájolajat, a

Scott-féle Emulsiót

eszményi gyógyszerként fogadják. Ehhez még az az előny is járul, hogy háromszorta táplálóbb, mint a közönséges csukamájolaj

Az Emulsió valószínűleg a SCOTT-féle eredeti — a halász — kértük figyelembe venni.

Egy eredeti üveg ára 2 K 30 f.
Kapható minden gyógytárban.

Szükségleteinket a következő Kereskedőknél és Iparosoknál szerezzük be:

BAZSÓ SÁNDOR és FIA kovács és kocsigyártók. Árpád-u.

BORSOS JENŐ úri és női cipész. Kész úri és női cipők. Kossuth-ucca.

BERETZKY GYULA fűszer-, liszt- és üvegáru-kereskedése.

BOHM PÁL kézmű-, divatáru kereskedése és vászon gyári raktára. Kossuth Lajos-u.
CSIZMAZIA ISTVÁN vas- és fűszerkereskedése. Gazdasági magvak. Gazdasági gépek Kisfaludy-Szállóval szemben.

DARNAY KÁLMÁN vas- és fűszerkereskedő Gazdasági gépek raktára. Régisígtár.

FISCHER MÓR ecetszesz-, konyak- és likörgyáros, pálinkanagykereskedő. Mosó-u.

GRÜNFELD J. úri szabó üzlete és kész férfi ruharaktár, Sümegen.

HORVÁTH LAJOS borbély és fodrász Kossuth Lajos-ucca.

Id. HORVÁTH JÓZSEF úri és női cipész, Kossuth Lajos ucca. (Balasits-féle ház)

HULLAY LAJOS építőmester. Árpád-ucca 454 sz.

JANKÓ ÁRPÁD úri és női cipők. Márkus-féle Áruház mellett.

IOOS ANTAL borbély és fodrász. Kossuth Lajos-ucca, Epstein-ház.

KELL. JENŐ bérkocsitulajdonos és vendéglős Mihályfai-ucca 82. sz.

KESZLER PÁL kocsigyártó és szobafestő. Mihályfai ucca.

KOVÁCS LAJOS férfi és női cipész üzlete. Gyógyszertár mellett.

KLAFFL LAJOS épület- és butorasztalos. Temetkezési vállalkozó. Nagy koporsó-raktár.

KLEIN MÓR pék üzlete. Hazai sörök raktára.

KOHN TESTVÉREK vaskereskedése, gépraktár. Kossuth Lajos-ucca.

KOVÁCS VILMOS vegyeskereskedő és kocsmáros. Mihályfai-ucca.

KORBÉLY FERENC sütő üzlete. Árpád-ucca 287. sz.

KOVÁCS ZSIGMOND borbély és fodrász. LÖWY NÖVÉREK női ruha varróterme Deák Ferenc ucca.

MAUTHNER SAMU vegyeskereskedő. Keszthelyi-ucca.

MÁRKUS SALAMON FIA áruháza. Kossuth Lajos-ucca.

MESTERHÁZY SÁNDOR vendéglős a Kisfaludy-szálló tulajdonosa.

MÉSZÁROS SÁNDOR hentes. Kossuth Lajos-ucca.

ORBÁN ISTVÁN kávéháza. Kossuth-ucca

PENTZ MIHÁLY kőfaragómester, nagy sírkőraktár. Árpád-ucca.

PAULINYI JÓZSEF lisztkereskedése, gabonacsere. Flórián-tér és Árpád-ucca sarkán.

ROTHSCHILD SÁNDOR épületfa- és deszkakereskedő. Rendeki-ucca.

SCHNITZLER SAROLTA kézimunka üzlete és harisnyakötődéje. Kossuth-ucca.

SCHRÖDER JÓZSEF vasuti vendéglős.

SKALÁK MIHÁLY vendéglős, Árpád-ucca

SZIJARTÓ GYÖRGY templom-, szoba- és cimfestő. A plébánia templom mellett.

SZELESTEY GÉZA beszálló vendéglője az »Arany-bárány«-hoz.

TASCHEK JÁNOS építőmester és vállalkozó. Váralja utca 35 szám. Major festő-féle ház.

TÓTH GYULA férfi- és gyermekruha raktára, Flórián-tér.

WÜRZBURGER JAKAB vegyes, porcellán és üvegáru nagykereskedése.

Meghívó.

A káptalanfai fogyasztási szövetkezet f. évi március hó 28-án az iskola helyiségében évi rendes közgyűlést tartja, melyre a szövetkezet tagjai tisztelettel meghívotnak.

Tárgysorozat: 1. Az 1908. évi mérleg előterjesztése. 2. Az igazgatóság és felügyelő bizottság jelentése. 3. 1909 évre felügyelő bizottsági tagok választása. 4. Esetleges indítványok.

A káptalanfai fogy. szövetkezet mérlege 1908. év végén:

Bevétel.

1. Pénztári maradvány a múlt évről	210 K 62 f.
2. Részvényekből	336 K — f.
3. Üzlethől	11655 K 29 f.
4. Hordó, láda, stbiért.	27 K 16 f.

összesen: 12229 K 08 f.

Kiadás.

1. Számlák kifizetésére	9757 K 62 f.
2. Fuvar és szállítás	169 K 25 f.
3. Adókra	502 K 78 f.
4. Személyzet fizetés	510 K — f.
5. Mult évben fel nem vett kam. fizetés	100 K — f.
6. Üzleti költségek	176 K 64 f.
7. Kölcsön törlesztése	464 K 41 f.
8. 1000 K kölcsöntőke kamata	60 K — f.
9. Üzlet-helyiség lakbérére	200 K — f.
10. Kilepett részvényeseknek	123 K 30 f.

összesen: 12064 K — f.

Vagyon:

1. Pénztári maradvány	165 K 08 f.
2. Árukészlet	3060 K 98 f.
3. Felszerelés	225 K — f.
4. Egy ház értéke	2100 K — f.

összesen: 5551 K 06 f.

Tétel:

1. Részvénytőke	2840 K — f.
2. Tartalékalap	370 K 91 f.
3. Kölcsöntőke	1000 K — f.
4. Számlatartozás	1229 K 51 f.
Egyenleg mint vagyon	110 K 64 f.

összesen 5551 K 06 f.

Káptalanfa, 1908 december hó 31-én.

Sándli Ferenc elnök, Szakonyi János, Horváth József Bakos Vitus, Németi Mihály, igazgatósági tagok.

Jelen zámmérleget megvizsgáltuk, a szövetkezet főkönyvével és számadásait tartalmazó segédkönyveivel összehasonlítottuk és azt ezeknek minden tételével egyezőnek, a kereskedelmi törvény és alapszabályok értelmében felállítottunk találtuk.

Káptalanfa, 1909 február hó 28-án

Ley János f. b. elnök, Kovács János, Bakos József, Vasáros Mihály, Vasáros Sándor, Illés Kálmán felügyelő bizottsági tagok.

Hirdetéseket

jutányos áron felvesz
a kiadóhivatal.

Szőlőoltvány, amerikai és hazai vészszöveladási hirdetemény.

A nagyméltóságú Földművelésügyi Minisztérium 60900/1896. számú szokványrendelete szerint válogatott első osztályú sima és gyökeres

Ripária-Portalis, Rupestris-Monticola és Vitus-Solonis

amerikai vadvevő, valamint ugyanily alanyokra nemesített, fenti rendeletnek mindenben megfelelő a legkiválóbb bor és csemege fajú

gyökeres, fas és zöldoltványok

ugyszintén hazai sima és gyökeres vészszők kerülnek nálunk ezen évben nagymennyiségben eladásra.

Badacsonyvidéki Szőlőtelep kezelője, Tapolca, (a Balaton mellett).

Szőlő-oltvány

és vesszőről nagy képes árjegyzékemet ingyen és bérmentve küldöm meg, aki simét tudja. Ezen könyvet még az is kérje, aki rendelni nem akar, mert sok hasznos tudnivalót tartalmaz.

Gyökeres oltványokból, amerikai és európai sima és gyökeres vészszökből, a világhírű Delaware-ből 1 1/2 millió készlet.

Olcsó ár és pontos kiszolgálás. — Cim:

**Szücs Sándor fia szőlőtelepe
Bihardioszeg**

Nyavalyatörés!

Ki nyavalyatörés, görcs és más ideges állapotban szenved, kérjen iratot, ingyen és bérmentve kapható a **szabd. hattyugyógyisertár** által Majna-Frankfurt.

Kossuth Ferenc levele!

Tek. Balázsovich Sándor gyógyszerész úrnak Sepsiszentgyörgy.

„Csuzos bántalmaknál az **INDASZESZ** bedörzsölése jó hatásnak mutatkozott. Kérem legyen szives nekem három üveggel küldeni.

Kossuth Ferenc.

Számos előkelőségek és orvosok igazolják, hogy a törvényesen védett székelyhavasi

INDASZESZ

gyógyfű sósborszesz

legjobb szernek bizonyult a test és izmok edzésére. Üdit és frissit. Megóvja a testet a hideg káros befolyásától. Massagehoz (gyuró-kenő-kúra) felette ajánlatos. Leghatásosabb szer csuz, köszvény, rheuma, fejfájás nátha, influenza, tagszagatás és mindenemű meghűlésből eredő bajok ellen.

A székelyhavasi **INDASZESZ** össze nem tévesztendő más sósborszesz készítményekkel, melyek egyszerű szeszkeverékek, holott az **INDASZESZ** székelyhavasi gyógyfüvekből előállított és hatásában felülmulhatatlan gyógyszerkülönlegesség.

Készíti Balázsovich Sándor gyógyszerész Sepsiszentgyörgy. A törvényesen védett székelyhavasi **INDASZESZ** kapható 2 és 1 koronás üvegekben az országban mindenütt.

Főleraka: Márkus Salamon cégnél.

Figyelem!

Szőlőoltványt, szőlővesszőt ne rendeljen addig, míg tőlem árjegyzéket nem kér! Gyökeres oltványok ezre 140 korona, Delaware ezre 100 korona.

Cim:

Szigyártó Nagy Mihály,
Felsőseged, Somogy megye.

Megérkeztek!!

a valódi hazai és angol tavaszi és nyári divat szövetek nagy választékban, melyekből mélyen leszállított árak mellett készülnek divatos öltönyök vagy felülök 36 koronáért, 1 külön nadrág 10 K, 1 külön nyári mellény 8 K.

Ezen divat szövetek méterenkint is kaphatók női kosztümökre és férfi ruhára.

Meghívásra ugy helyben, mind vidéken személyesen jelenek meg dus választékú mintáimmal.

Kiváló tisztelettel

Grünfeld J. uri szabó Sümegen.

Márkus Salamon Fia cég áruháza

Sümege, Kossuth Lajos ucca.

Nagy választék Zsorna-féle nyakkendőkben.

Ajánlja dúsan felszerelt raktárát a téli és tavaszi idényre:
legujabbés legdivatosabb ruhakelmékből, posztó, flanel, Casan, blouz-
kelmékből, pargetok, vásznak, paplanok, ingek, nyakkendők, gallérok és
kézelőkből. Nyaktük, ing- és kézelőgombok, Clott alsóruhák és kötények.

Ágy- és asztalterítők, szőnyegek, függönyök a legjutányo-
sabb áron.

A nagyérdemű hölgyközönség kivánságának megfelelően, egyes ruhák-
nak és blouzoknak való legfinomabb kelmékből, selymekből dúsz vá-
lasztéku raktárt tartok.

Az Indaszesz és Inda cukor főelárusító helye.

Friss teavaj és friss sajtok kaphatók.

Nagy választék magyar gyártású sirkoszorúknakban.

Sétabotok. Hazai gyártmányú eső- és napernyők.

Mindennemű

nyomtatványokat

jutányos áron és izléses kivitelben készít

Horvát Gábor

könyvnyomdája Sümege

Mindennemű

könyvkötőmunkák

elfogadtatnak.